

Nordiska paviljongen
 Joar Nango – *Girjegumpi: The Sámi Architecture Library*
 18:e internationella arkitekturbiennalen – La Biennale di Venezia

I över femton år har arkitekten och konstnären **Joar Nango** sammanställt ett arkiv med böcker som tar upp frågor som är relevanta för arkitektur som skapas av urfolk. Joar Nango med flera, presenterar i den nordiska paviljongen på den 18:e internationella arkitekturbiennalen i Venedig, *Girjegumpi: The Sámi Architecture Library*, som är en struktur, kunskapskälla och social plattform för samisk arkitektur. Den nordiska paviljongen representerar officiellt Finland, Norge och Sverige genom Finlands Arkitekturmuseum, National museet i Norge och ArkDes, Sveriges nationella centrum för arkitektur och design.

Girjegumpi är en fysisk form av de samtal och den forskning som Joar Nango initierat under de drygt tjugo år han varit verksam i skärningspunkten mellan arkitektur och konst. Som ett mobilt, kollektivt bibliotek har projektet ständigt utvecklats och utvidgats på sin resa till nya platser, såväl i Sápmi som i övriga Norden. Resan har föranlett flera samarbeten, bland annat med konstnärer och hantverkare så som **Katarina Spik Skum**, **Anders Sunna**, **Ken Are Bongo** och **Anders Rimpi**.

Hjärtat i *Girjegumpi* är det arkiv som innehåller 500 böcker, allt från rariteter till samtida titlar, som alla behandlar frågor om samisk arkitektur och design, aktivism, traditionell och traderad byggkunskap och dekolonisering. Arkivet har även många andra funktioner och beståndsdelar. Det innehåller illustrationer, materialprover, designdetaljer och upphittade föremål. *Girjegumpi* fungerar också som en social plattform för olika grupper, det agerar som ett lärum för enskilda studier och reflektion. Som ett kritiskt konst- och arkitekturprojekt bygger arkivet en plats för urfolkets tankar.

Girjegumpi är ett nomadiskt, levande designprojekt som lyfter vikten av urfolkens kunskaper i dagens samtal om arkitektur: Att arbeta kollaborativt, byggnadstekniker, användningen av naturresurser i ett snabbt föränderligt klimat, nytjandet av lokala material i processen och ett respektfullt närmande till landskapet och naturen. *Girjegumpi* sätter ljuset på arkitektens position i en riktning mot en mer flerdimensionell förståelse av världen.

Den nordiska paviljongen, som ritades av Sverre Fehn 1962, var tänkt att ge uttryck för ett gränsöverskridande nordiskt samarbete. I detta sammanhang bjuds en internationell publik in till *Girjegumpi* för att fortsätta bygga kunskap, samarbete och solidaritet som rör sig över nationella gränser.

Om *Girjegumpi*

Ordet *Girjegumpi* kommer från två nordsamiska ord: ”girji”, som betyder ’bok’, och ”gumpi” – en liten mobil renskötstuga på slädmedar, ofta dragen av en snöskoter. Denna ordlek refererar till ett bibliotek, ett arkiv och den konstruktion i vilken dessa förvaras och transporteras. *Girjegumpi* har utvecklats på många olika platser sedan 2018. När det inte turnerar har det sin bas hos **Sámi Dáiddaguovddáš** (Samiskt centrum för samtidskonst) i Kárášjohka/Karasjok. En systerversion av *Girjegumpi* finns på National Gallery of Canada i Odáwàg/Ottawa.

***Girjegumpi* medverkande omfattar bland annat:**

Håvard Arnhoff, Ken Are Bongo, Petter Bratland, Stefano Crosera + Margherita Pasqualato (Cantiere Daniele Manin), Mathias Danbolt, Ole-Henrik Einejord, Astrid Fadnes, Jenni Hakovirta, Eirin Hammari, Elin Haugdal, Petri Henriksson, Tone Huse, Robert Julian Hvistendahl, Iver Jåks + Jon Ole Andersen, Anne Kare Kemi, Annik Kristiansen Hagen, maka design, Grete Johanna Minde, Karen Inger Anne Nango, Nils John Nango, Anne Henriette Nilut, Ole Thomas Nilut, Raisa Porsanger, Tobias Aputsiaq Prytz, Anders Rimpi, Katrine Rugeldal, Wimme Saari, Sámi Architecture Dictionary Group, Arne-Terje Sæther, Katarina Spik Skum, Mary Ailonieida Sombán Mari, Četil Somby, Anders Sunna, Anna-Stina Svakko, Eystein Talleraas, Petter Tjikkom, Magnus Antaris Tuolja

De samarbetande instituten omfattas bland annat av: Ájtte, Arctic Arts Festival – Festspillene i Nord-Norge, Sámi Dáiddaguovddáš (SDG), RDM – Sámiid Vuorká-Dávvirat, UiT – The Arctic University of Norway

***Girjegumpi* – tidslinje och platser**

- **2018:** Hárstták/Harstad, Arctic Arts Festival; Márkomeannu, Sámi Culture and Music Festival; Kárášjohka/Karasjok, Sámi Dáiddaguovddáš (Samiskt centrum för samtidskonst)
- **2019:** Dálvvadis/Jokkmokk, Jokkmokk's Market; Gällivare; Ottawa, National Gallery of Canada
- **2020:** Bergen, Bergen Kunsthall; Kárášjohka/Karasjok, Sámi Dáiddaguovddáš (Samiskt centrum för samtidskonst); *Virtual Girjegumpi*, ArkDes
- **2021:** Hárstták/Harstad, Arctic Arts Festival; Kárášjohka/Karasjok, Sámi Dáiddaguovddáš (Samiskt centrum för samtidskonst); Oslo, Nasjonalmuseet
- **2022:** Helsingfors, Kiasma, ARS22; Montréal, Canadian Centre for Architecture, *Ávvá/ Ruovttu Guvlui / Towards Home*; Kárášjohka/Karasjok, Sámi Dáiddaguovddáš (Samiskt centrum för samtidskonst)
- **2023:** Nordiska paviljongen, 18:e internationella arkitekturbiennalen – La Biennale di Venezia. Efter stoppet i Venedig kommer *Girjegumpi* att fortsätta sin resa

Om Joar Nango

Joar Nango (född 1979, Áltá) är en arkitekt och konstnär baserad i Romsa/Tromsø, Norge. Hans arbete är djupt rotat i Sápmi – det traditionella samiska område som täcker norra delarna av Norge, Sverige, Finland och Kolahalvön i Ryssland. Genom byggande, platsspecifika interventioner, designsamarbeten, fotografi, publikationer och video utforskar Nango i sitt arbete den roll som samisk och urfolksarkitektur och slöjd har inom samtida tänkande.

Nangos arbete, däribland långtidsprojektet *Girjegumpi*, berikas av parallella samarbeten med andra konstnärer, arkitekter och hantverkare. Hans tjugoåriga praktik inbegriper många initiativ och projekt, bland annat är han en av grundarna av arkitekturkollektivet FFB (2010). Han har nyligen samarbetat med koreografen och regissören Elle Sofe Sara i en dansföreställning med Carte Blanche, med premiär på Den Norske Opera & Ballett 2022. Efter att ha vunnit en arkitekttävling 2021 ritar Joar Nango tillsammans med Snøhetta, Econor och 70°N arkitektur den nya Samiska nationalteatern samt Samiska gymnasiet samt Rennäringskolan i Guovdageaidnu/Kautokeino, som nu är under uppbyggnad.

Joar Nango är utbildad vid Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim och tog examen i arkitektur 2008. Sedan dess har hans arbete presenterats på Documenta 14, Bergen Kunsthall, Nasjonalmuseet i Oslo – arkitektur, Canadian Centre for Architecture, Chicago Architecture Biennale 2019, Sámi Dáiddaguovddáš (Samiskt centrum för samtidskonst) och Kiasma.

Kommentar till redaktörer

- Den 18:e internationella arkitekturbiennalen – *La Biennale di Venezia* – pågår mellan den 20 maj och den 26 november 2023
- Den nordiska paviljongen i Venedig samägs av Sverige, Finland och Norge. 2023 ansvarar ArkDes (Statens centrum för arkitektur och design) för att organisera projektet på uppdrag av kommissionärerna Kieran Long (ArkDes), Carina Jaatinen (Finlands Arkitekturmuseum/MFA) och Stina Høgvist (Nasjonalmuseet, Norge)
- Teamet på ArkDes består av intendenterna Carlos Mínguez Carrasco och James Taylor-Foster, projektansvarig Luba Kuzovnikova, med stöd av Elisabet Norin, Stefan Mossfeldt och Johanna Fogel
- Produktionen i Venedig får stöd av M+B Studio och eiletz ortigas | architects

Mediekontakter

- Maria Östman (Pressansvarig, ArkDes) – maria.ostman@arkdes.se

ArkDes

**Næ
m**
Nasjonalmuseet

**ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE**

FESTSPILLENE I NORD-NORGE
TRUE NORTHERN ARTS FESTIVAL

SÁMI DÁIDDAGUOVDDÁS
SAMISK SENTER FOR SAMTIDSKUNST
SAMÍ CENTER FOR CONTEMPORARY ART

D O A
Design
and Architecture
Norway

Arts and Culture Norway

La Biennale di Venezia
**18. Mostra
Internazionale
di Architettura**
Partecipazioni Nazionali